

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Пропедевтика внутрішньої медицини
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Медичний інститут. Кафедра сімейної медицини з курсом дерматовенерології
Розробник(и)	Жаркова Альбіна Володимирівна, Атаман Юрій Олександрович
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	18 тижнів протягом 5-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг навчальної дисципліни становить 2 кредитів ЄКТС, 60 годин, з яких аудиторних 40 годин, у тому числі лекції - 4 години, практичні - 36 годин
Мова викладання	Українська, російська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми "Стоматологія"
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови для вивчення відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування у студента основ клінічного мислення і набуття професійних компетентностей обстеження хворого та оцінки основних проявів захворювань внутрішніх органів із дотриманням принципів медичної етики та деонтології.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Проведення розпитування хворого. Загальний огляд хворого. Огляд окремих частин тіла: голови, шиї, тулуба кінцівок. Діагностичне значення симптомів, виявлених під час огляду хворого.

Медична історія хвороби: основні її розділи та правила складання. Методика розпитування хворого, його діагностичне значення, системність проведення з урахуванням індивідуальних, інтелектуальних та психологічних особливостей хворого. Основні структурні частини анамнезу (паспортна частина, скарги хворого, анамнез захворювання, розпитування по органах та системах, анамнез життя). Роль українських та російських вчених-клініцистів у розвитку професійного мистецтва опитування хворого. Методика проведення загального огляду хворого. Визначення загального стану хворого (різновиди загальних станів хворого та їх критерії), оцінка стану його свідомості (типи порушень свідомості), постави, ходи (різновиди постави та ходи при різній патології), положення у ліжку (активне, пасивне, вимушене, їх види). Тілобудова та основні критерії нормальних конституціональних типів. Визначення і оцінка індексу маси тіла. Шкіра, її властивості (колір, еластичність, вологість, температура, елементи висипки, невуси, шрами, рубці) та патологічні зміни; оцінка стану волос та нігтів. Підшкірна клітковина (вгодованість, розподіл, типи ожиріння), стан м'язів та опорно-рухового апарату. Послідовність пальпації лімфатичних вузлів. Діагностичне значення симптомів, отриманих під час загального огляду хворого. Методика проведення та послідовність огляду голови і шиї, кінцівок та тулуба, живота та грудної клітки. Діагностичне значення симптомів

Тема 2 Основні скарги хворих із захворюваннями органів дихання. Фізикальне дослідження органів дихальної системи.

Послідовність виявлення та деталізації найважливіших суб'єктивних симптомів і їх семіологічна оцінка. Особливості з'ясування анамнезу захворювання та життя. Методика проведення статичного та динамічного огляду грудної клітки. Послідовність проведення пальпації грудної клітки, визначення голосового тремтіння та семіологічна оцінка його результатів. Роль перкусії у визначенні стану легень. Класифікація перкусії. Основні топографічні ділянки та орієнтири на поверхні грудної клітки. Основні завдання та методика проведення порівняльної перкусії легень. Послідовність характеристики та діагностичне значення отриманих даних. Причини виникнення тупого, тимпанічного, притуплено-тимпанічного, коробкового перкуторних тонів над легенями. Основні завдання та послідовність проведення топографічної перкусії легень. Визначення висоти стояння верхівок легень спереду та ззаду, ширини полів Креніга. Послідовність визначення нижньої межі легень, активної та пасивної рухливості нижнього легеневого краю. Простір Траубе, його значення при патології легень. Правила користування стетоскопом та фонендоскопом. Методика проведення орієнтовної порівняльної аускультатії легень. Методика визначення бронхофонії та її діагностичне значення. Класифікація додаткових дихальних шумів (хрипи, крепітація, шум тертя плеври). Причини виникнення сухих та вологих хрипів, їх різновиди. Умови виникнення крепітації та шуму тертя плеври.

Тема 3 Інструментальні та лабораторні методи дослідження органів дихання. Основні симптоми та синдроми у хворих на респіраторну патологію

Показання та методика проведення спірографії та пневмотахометрії, основні показники в нормі, зміни при обструктивному та рестриктивному варіантах порушень дихання. Знайомство з методикою проведення та діагностичним значенням бронхоскопії та бронхографії. Плевральна пункція (техніка проведення та лабораторне дослідження пунктату). Лабораторне дослідження харкотиння. Рентгенологічне дослідження органів грудної клітки, його різновиди та діагностичне значення. Комп'ютерна томографія органів грудної клітки, основні показання до її проведення. Основні клінічні прояви при хронічному бронхіті та бронхіальній астмі. Хронічне обструктивне захворювання легень. Пневмонії: симптоми та синдроми на підставі клініко-інструментальних та лабораторних методів дослідження. Види дихальної недостатності.

Тема 4 Розпитування та фізикальні методи дослідження серцево-судинної системи.

Діагностичне значення основних фізикальних методів обстеження системи кровообігу (розпитування, огляду, пальпація, перкусія, аускультация). Послідовність з'ясування та деталізації скарг хворого із серцево-судинною патологією. Особливості збирання анамнезу захворювання та життя. Проведення загального огляду кардіологічного хворого. Судини, доступні для визначення пульсу (артеріального, венозного). Правила та послідовність дослідження пульсу на променевій артерії. Визначення основних властивостей пульсу (синхронності, ритмічності, частоти, напруження, наповнення, висоти, швидкості, рівномірності), виявлення дефіциту, лабільності, парадоксальності дикротичності пульсу. Правила вимірювання артеріального тиску. Послідовність проведення огляду ділянки серця. Діагностичне значення серцевого горбу, пульсації у ділянці серця та шиї. Методика і техніка пальпації прекардіальної ділянки: верхівковий поштовх (локалізація, площа, сила, висота, резистентність, зміщуваність, причини виникнення негативного верхівкового поштовху); серцевий поштовх, причини його появи та методика визначення; пульсація черевного відділу аорти, печінки, симптом Плеша, пульсація висхідного відділу аорти та її дуги, виявлення пульсації легеневого стовбура. Пресистолічне і систолічне тремтіння (симптом "котячого муркотання"), причини виникнення. Поняття про відносну та абсолютну серцеву тупість, їх перкуторне визначення. Методика і техніка аускультации серця.

Тема 5 Лабораторні та інструментальні методи дослідження в кардіології. Основні симптоми та синдроми при артеріальній гіпертензії, набутих клапанних вадах серця, ішемічній хворобі серця та серцевій недостатності

Лабораторна та інструментальна діагностика кардіоваскулярної патології. Клініко-діагностичне значення методу електрокардіографії. Біофізичні і фізіологічні основи ЕКГ. Основні елементи ЕКГ: значення тривалості та амплітуди зубців, тривалості інтервалів і сегментів в нормі. Алгоритм і методика розшифрування ЕКГ. Визначення та розповсюдженість вад серця, частота ураження серцевих клапанів. Основні причини та механізми розвитку мітральної та аортальної недостатності та стенозу. Зміни гемодинаміки при вадах серця. Основні скарги хворих, дані огляду, пальпації передсерцевої ділянки та перкусії при аортальних вадах серця. Аускультативна картина клапанних вад, рентгенологічні, ЕКГ- та ФКГ-ознаки вад серця. Визначення ВОЗ/МТГ для артеріальної гіпертензії, есенціальної гіпертензії (гіпертонічної хвороби) та симптоматичної гіпертензії. Основні фактори ризику гіпертонічної хвороби та механізми її розвитку. Класифікація гіпертонічної хвороби за рівнем артеріального тиску та за ураженням органів-мішеней. Основні скарги хворого на гіпертонічну хворобу, дані огляду, пальпації прекардіальної ділянки, перкусії меж серцевої тупості та аускультации. ЕКГ-ознаки змін міокарда при гіпертонічній хворобі. Симптоматичні артеріальні гіпертензії. Ускладнені та неускладнені гіпертонічні кризи. Визначення поняття «ішемічна хвороба серця» (ІХС). Основні патогенетичні механізми та фактори ризику ІХС. Сучасна класифікація ІХС.

Тема 6 Діагностика патології травної системи

Послідовність з'ясування та деталізації скарг хворого із патологією шлунково-кишкового тракту. Особливості збирання анамнезу захворювання та життя. Зміни зовнішнього вигляду хворого при різній патології шлунково-кишкового тракту. Послідовність огляду живота (форма, розміри, симетричність, стан шкіри та пупка, вгорованість, стан підшкірних судин, характер оволосіння). Поверхнева пальпація живота. Проекція відділів шлунково-кишкового тракту на поверхню живота. Послідовність проведення глибокої ковзної методичної пальпації відділів кишківника за методом Образцова-Стражеска: нормальні параметри сигмоподібної, сліпої, термінального відділу здухвинної, висхідної, низхідної та поперечно-ободової кишки. Перкуторне визначення розмірів та меж печінки за методами Образцова та Курлова. Причини збільшення та зменшення розмірів печінки. Методика проведення глибокої ковзної пальпації печінки. Ознайомлення з показаннями та методикою проведення фіброгастродуоденоскопії та фіброколоноскопії. Сучасні методи вивчення, секреторної та кислотопродукуючої активності шлунка. Рентгенологічні методи обстеження шлунково-кишкового тракту.

Тема 7 Діагностика патології сечовидільної системи

Послідовність з'ясування та деталізації скарг хворого із патологією нирок та сечовивідних шляхів. Особливості збирання анамнезу захворювання та життя. Зміни зовнішнього вигляду хворого при різній патології видільної системи. Значення симптому Пастернацького для діагностики ниркової патології. Методика пальпаторного дослідження нирок у положенні стоячи та лежачи. Лабораторні методи дослідження сечі, аналіз отриманих даних. Рентгенологічні методи обстеження нирок, УЗ-обстеження нирок, сцинтиграфія нирок. Основні симптоми та синдроми при виразковій хворобі шлунка, хронічному гастриті, хронічному гепатиті, хронічному холециститі, хронічному піело- та гломерулонефриті, нирковій недостатності.

Тема 8 Загальноклінічний аналіз крові. Основні симптоми та синдроми при анеміях та лейкозах

Визначення та сучасна класифікація анемії. Основні лабораторні критерії анемії. Механізм розвитку нестачі заліза в організмі та виникнення залізодефіцитної анемії. Основні клінічні прояви сидеропенічного та загальногіпоксичного синдромів при залізодефіцитній анемії. Лабораторні критерії залізодефіцитної анемії. Причини та патогенез В12-фолієводефіцитної анемії. Прояви загальноанемічного синдрому, синдромів ураження органів травлення, функюлярного мієлозу та ураження периферійної крові при В12-фолієводефіцитній анемії. Основні лабораторні ознаки В12-фолієводефіцитної анемії. Вроджені та набуті гемолітичні анемії: прояви загальноанемічного, жовтяничного синдромів, спленомегалії та гемосідерозу внутрішніх органів. Основні лабораторні критерії гемолітичних анемії та особливості порушення обміну білірубіну. Поняття про лейкози та лімфоми. Аналіз та інтерпретація загальноклінічного дослідження крові.

Тема 9 Підсумковий контроль

Підсумковий контроль засвоєння практичних навичок з методів обстеження хворого та теоретичної підготовки з дисципліни, знань студентів з виявлення основних симптомів та синдромів при аналізі результатів інструментальних та лабораторних методів обстеження пацієнтів

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я щодо діагностики та основних підходів до лікування і профілактики захворювань
-----	---

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.

Для спеціальності 221 Стоматологія:

ПР1	Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2 ОП).
ПР2	Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5 ОП).

ПР4	Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1 ОП).
ПР19	Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

<p>Тема 1. Проведення розпитування хворого. Загальний огляд хворого. Огляд окремих частин тіла: голови, шиї, тулуба кінцівок. Діагностичне значення симптомів, виявлених під час огляду хворого.</p> <p>Пр1 "Проведення розпитування хворого. Загальний огляд хворого. Огляд окремих частин тіла: голови, шиї, тулуба кінцівок. Діагностичне значення симптомів, виявлених під час огляду хворого." (денна)</p> <p>Медична історія хвороби: основні її розділи та правила складання. Методика розпитування хворого, його діагностичне значення, системність проведення з урахуванням індивідуальних, інтелектуальних та психологічних особливостей хворого. Основні структурні частини анамнезу (паспортна частина, скарги хворого, анамнез захворювання, розпитування по органах та системах, анамнез життя). Роль українських та російських вчених-клініцистів у розвитку професійного мистецтва опитування хворого. Методика проведення загального огляду хворого. Визначення загального стану хворого (різновиди загальних станів хворого та їх критерії), оцінка стану його свідомості (типи порушень свідомості), постави, ходи (різновиди постави та ходи при різній патології), положення у ліжку (активне, пасивне, вимушене, їх види). Тілобудова та основні критерії нормальних конституціональних типів. Визначення і оцінка індексу маси тіла. Шкіра, її властивості (колір, еластичність, вологість, температура, елементи висипки, невуси, шрами, рубці) та патологічні зміни; оцінка стану волос та нігтів. Підшкірна клітковина (вгодваність, розподіл, типи ожиріння), стан м'язів та опорно-рухового апарату. Послідовність пальпації лімфатичних вузлів. Діагностичне значення симптомів, отриманих під час загального огляду хворого. Методика проведення та послідовність огляду голови і шиї, кінцівок та тулуба, живота та грудної клітки. Діагностичне значення симптомів</p>
<p>Тема 2. Основні скарги хворих із захворюваннями органів дихання. Фізикальне дослідження органів дихальної системи.</p>

Пр2 "Основні скарги хворих із захворюваннями органів дихання. Фізикальне дослідження органів дихальної системи." (денна)

Послідовність виявлення та деталізації найважливіших суб'єктивних симптомів і їх семіологічна оцінка. Особливості з'ясування анамнезу захворювання та життя. Методика проведення статичного та динамічного огляду грудної клітки. Послідовність проведення пальпації грудної клітки, визначення голосового тремтіння та семіологічна оцінка його результатів. Роль перкусії у визначенні стану легень. Класифікація перкусії. Основні топографічні ділянки та орієнтири на поверхні грудної клітки. Основні завдання та методика проведення порівняльної перкусії легень. Послідовність характеристики та діагностичне значення отриманих даних. Причини виникнення тупого, тимпанічного, притуплено-тимпанічного, коробкового перкуторних тонів над легеньми. Основні завдання та послідовність проведення топографічної перкусії легень. Визначення висоти стояння верхівок легень спереду та ззаду, ширини полів Креніга. Послідовність визначення нижньої межі легень, активної та пасивної рухливості нижнього легеневого краю. Простір Траубе, його значення при патології легень. Правила користування стетоскопом та фонендоскопом. Методика проведення орієнтовної порівняльної аускультатії легень. Методика визначення бронхофонії та її діагностичне значення. Класифікація додаткових дихальних шумів (хрипи, крепітація, шум тертя плеври). Причини виникнення сухих та вологих хрипів, їх різновиди. Умови виникнення крепітації та шуму тертя плеври.

Тема 3. Інструментальні та лабораторні методи дослідження органів дихання. Основні симптоми та синдроми у хворих на респіраторну патологію

Лк1 "Основні симптоми та синдроми у хворих на респіраторну патологію" (денна)

Основні клінічні прояви при хронічному бронхіті та бронхіальній астмі. Хронічне обструктивне захворювання легень. Пневмонії: симптоми та синдроми на підставі клініко-інструментальних та лабораторних методів дослідження. Види дихальної недостатності.

Пр3 "Інструментальні та лабораторні методи дослідження органів дихання. Основні симптоми та синдроми у хворих на респіраторну патологію" (денна)

Показання та методика проведення спірографії та пневмотахометрії, основні показники в нормі, зміни при обструктивному та рестриктивному варіантах порушень дихання. Знайомство з методикою проведення та діагностичним значенням бронхоскопії та бронхографії. Плевральна пункція (техніка проведення та лабораторне дослідження пунктату). Лабораторне дослідження харкотиння. Рентгенологічне дослідження органів грудної клітки, його різновиди та діагностичне значення. Комп'ютерна томографія органів грудної клітки, основні показання до її проведення. Основні клінічні прояви при хронічному бронхіті та бронхіальній астмі. Хронічне обструктивне захворювання легень. Пневмонії: симптоми та синдроми на підставі клініко-інструментальних та лабораторних методів дослідження. Види дихальної недостатності.

Тема 4. Розпитування та фізикальні методи дослідження серцево-судинної системи.

Пр4 "Розпитування та фізикальні методи дослідження серцево-судинної системи." (денна)

Діагностичне значення основних фізикальних методів обстеження системи кровообігу (розпитування, огляду, пальпація, перкусія, аускультация). Послідовність з'ясування та деталізації скарг хворого із серцево-судинною патологією. Особливості збирання анамнезу захворювання та життя. Проведення загального огляду кардіологічного хворого. Судини, доступні для визначення пульсу (артеріального, венозного). Правила та послідовність дослідження пульсу на променевій артерії. Визначення основних властивостей пульсу (синхронності, ритмічності, частоти, напруження, наповнення, висоти, швидкості, рівномірності), виявлення дефіциту, лабільності, парадоксальності дикротичності пульсу. Правила вимірювання артеріального тиску. Послідовність проведення огляду ділянки серця. Діагностичне значення серцевого горбу, пульсації у ділянці серця та шиї. Методика і техніка пальпації прекардіальної ділянки: верхівковий поштовх (локалізація, площа, сила, висота, резистентність, зміщуваність, причини виникнення негативного верхівкового поштовху); серцевий поштовх, причини його появи та методика визначення; пульсація черевного відділу аорти, печінки, симптом Плеша, пульсація висхідного відділу аорти та її дуги, виявлення пульсації легеневого стовбура. Пресистолічне і систолічне тремтіння (симптом "котячого муркотання"), причини виникнення. Поняття про відносну та абсолютну серцеву тупість, їх перкуторне визначення. Методика і техніка аускультации серця.

Тема 5. Лабораторні та інструментальні методи дослідження в кардіології. Основні симптоми та синдроми при артеріальній гіпертензії, набутих клапанних вадах серця, ішемічній хворобі серця та серцевій недостатності

Лк2 "Основні симптоми та синдроми при артеріальній гіпертензії, набутих клапанних вадах серця, ішемічній хворобі серця та серцевій недостатності" (денна)

Симптоматичні артеріальні гіпертензії. Ускладнені та неускладнені гіпертонічні кризи. Визначення поняття «ішемічна хвороба серця» (ІХС). Основні патогенетичні механізми та фактори ризику ІХС. Сучасна класифікація ІХС. Основні симптоми серцевої недостатності.

Пр5 "Лабораторні та інструментальні методи дослідження в кардіології. Основні симптоми та синдроми при артеріальній гіпертензії, набутих клапанних вадах серця, ішемічній хворобі серця та серцевій недостатності" (денна)

Лабораторна та інструментальна діагностика кардіоваскулярної патології. Клініко-діагностичне значення методу електрокардіографії. Біофізичні і фізіологічні основи ЕКГ. Основні елементи ЕКГ: значення тривалості та амплітуди зубців, тривалості інтервалів і сегментів в нормі. Алгоритм і методика розшифрування ЕКГ. Визначення та розповсюдженість вад серця, частота ураження серцевих клапанів. Основні причини та механізми розвитку мітральної та аортальної недостатності та стенозу. Зміни гемодинаміки при вадах серця. Основні скарги хворих, дані огляду, пальпації передсерцевої ділянки та перкусії при аортальних вадах серця. Аускультативна картина клапанних вад, рентгенологічні, ЕКГ- та ФКГ-ознаки вад серця. Визначення ВОЗ/МТГ для артеріальної гіпертензії, есенціальної гіпертензії (гіпертонічної хвороби) та симптоматичної гіпертензії. Основні фактори ризику гіпертонічної хвороби та механізми її розвитку. Класифікація гіпертонічної хвороби за рівнем артеріального тиску та за ураженням органів-мішеней. Основні скарги хворого на гіпертонічну хворобу, дані огляду, пальпації прекардіальної ділянки, перкусії меж серцевої тупості та аускультации. ЕКГ-ознаки змін міокарда при гіпертонічній хворобі. Симптоматичні артеріальні гіпертензії. Ускладнені та неускладнені гіпертонічні кризи. Визначення поняття «ішемічна хвороба серця» (ІХС). Основні патогенетичні механізми та фактори ризику ІХС. Сучасна класифікація ІХС.

Тема 6. Діагностика патології травної системи

Пр6 "Діагностика патології травної системи" (денна)

Послідовність з'ясування та деталізації скарг хворого із патологією шлунково-кишкового тракту. Особливості збирання анамнезу захворювання та життя. Зміни зовнішнього вигляду хворого при різній патології шлунково-кишкового тракту. Послідовність огляду живота (форма, розміри, симетричність, стан шкіри та пупка, вгодованість, стан підшкірних судин, характер оволосіння). Поверхнева пальпація живота. Проекція відділів шлунково-кишкового тракту на поверхню живота. Послідовність проведення глибокої ковзної методичної пальпації відділів кишківника за методом Образцова-Стражеска: нормальні параметри сигмоподібної, сліпої, термінального відділу здухвинної, висхідної, низхідної та поперечно-ободової кишки. Перкуторне визначення розмірів та меж печінки за методами Образцова та Курлова. Причини збільшення та зменшення розмірів печінки. Методика проведення глибокої ковзної пальпації печінки. Ознайомлення з показаннями та методикою проведення фіброгастродуоденоскопії та фіброколоноскопії. Сучасні методи вивчення, секреторної та кислотопродукуючої активності шлунка. Рентгенологічні методи обстеження шлунково-кишкового тракту.

Тема 7. Діагностика патології сечовидільної системи

Пр7 "Діагностика патології сечовидільної системи" (денна)

Послідовність з'ясування та деталізації скарг хворого із патологією нирок та сечовивідних шляхів. Особливості збирання анамнезу захворювання та життя. Зміни зовнішнього вигляду хворого при різній патології видільної системи. Значення симптому Пастернацького для діагностики ниркової патології. Методика пальпаторного дослідження нирок у положенні стоячи та лежачи. Лабораторні методи дослідження сечі, аналіз отриманих даних. Рентгенологічні методи обстеження нирок, УЗ-обстеження нирок, сцинтиграфія нирок. Основні симптоми та синдроми при виразковій хворобі шлунка, хронічному гастриті, хронічному гепатиті, хронічному холециститі, хронічному піело- та гломерулонефриті, нирковій недостатності.

Тема 8. Загальноклінічний аналіз крові. Основні симптоми та синдроми при анеміях та лейкозах

Пр8 "Загальноклінічний аналіз крові. Основні симптоми та синдроми при анеміях та лейкозах" (денна)

Визначення та сучасна класифікація анемії. Основні лабораторні критерії анемії. Механізм розвитку нестачі заліза в організмі та виникнення залізодефіцитної анемії. Основні клінічні прояви сидеропенічного та загальногіпоксичного синдромів при залізодефіцитній анемії. Лабораторні критерії залізодефіцитної анемії. Причини та патогенез В12-фолієводефіцитної анемії. Прояви загальноанемічного синдрому, синдромів ураження органів травлення, фунікулярного мієлозу та ураження периферійної крові при В12-фолієводефіцитній анемії. Основні лабораторні ознаки В12-фолієводефіцитної анемії. Вроджені та набуті гемолітичні анемії: прояви загальноанемічного, жовтяничного синдромів, спленомегалії та гемосідерозу внутрішніх органів. Основні лабораторні критерії гемолітичних анемії та особливості порушення обміну білірубіну. Поняття про лейкози та лімфоми. Аналіз та інтерпретація загальноклінічного дослідження крові.

Тема 9. Підсумковий контроль

Пр9 "Підсумковий контроль" (денна)

Підсумковий контроль засвоєння практичних навичок з методів обстеження хворого та теоретичної підготовки з дисципліни, знань студентів з виявлення основних симптомів та синдромів при аналізі результатів інструментальних та лабораторних методів обстеження пацієнтів

НД1	Виконання групового практичного завдання
НД2	Виконання практичних завдань
НД3	Виконання ситуативних вправ
НД4	Електронне навчання у системах (перелік конкретизується викладачем, наприклад, Google Classroom, Zoom та у форматі Youtube-каналу)
НД5	Обговорення кейсів
НД6	Підготовка до лекцій
НД7	Підготовка до практичних занять
НД8	Розв'язування ситуаційних задач
НД9	Самонавчання

8. Методи викладання, навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study)
МН2	Метод демонстрацій
МН3	Мозковий штурм
МН4	Практико-орієнтоване навчання
МН5	Рольова гра

Під час підготовки та вирішення практико-орієнтованих завдань студенти розвиватимуть навички самостійного навчання, швидкого синтезу та аналітичного мислення, набуваються навички та уміння використовувати різні моделі поведінки навіть в однакових ситуаціях; глибоко розуміти власні інтереси та інтереси зацікавлених сторін, зважаючи на свої права та обов'язки як члена суспільства; швидко і чітко розставляти пріоритети; робити обґрунтований логічний вибір за наявності альтернатив; швидко прилаштовуватись відповідно до нових викликів та обставин; бути стресостійкими до навантажень, вміти досягати поставленої мети; працювати у команді.

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Шкала оцінювання ECTS	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
	Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$170 \leq RD \leq 200$
	Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$140 \leq RD < 169$
	Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$120 \leq RD < 139$
	Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 119$

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

МФО1	Взаємооцінювання (peer assessment)
МФО2	Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань
МФО3	Обговорення та самокорекція виконаної роботи студентами
МФО4	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами
МФО5	Перевірка та оцінювання письмових завдань
МФО6	Розв'язування ситуаційних завдань
МФО7	Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їх обговорення.

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

МСО1	Звіт за результатами виконання практичних робіт
МСО2	Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)
МСО3	Оцінювання письмових робіт

Контрольні заходи:

5 семестр		200 балів
МСО1. Звіт за результатами виконання практичних робіт		120
	8x15	120
МСО2. Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)		40
		40
МСО3. Оцінювання письмових робіт		40
		40

Контрольні заходи в особливому випадку:

5 семестр		200 балів
МСО1. Звіт за результатами виконання практичних робіт		120
		120
МСО3. Оцінювання письмових робіт		80
		80

Оцінювання протягом семестру проводиться у формі усних та письмових опитувань, тестування, перевірки результатів виконання індивідуальних або групових практичних завдань, за результатами розв'язування ситуативних практико-орієнтованих завдань або конкретних ситуацій, із обов'язковим обговоренням отриманих результатів. Форма проведення підсумкового контролю – диференційний залік (максимальна кількість балів, яку може набрати студент під час складання заліку, становить 80), що включає контроль та оцінювання теоретичної та практичної підготовки: 1. Оцінювання практико-орієнтованого завдання оволодіння практичними навичками обстеження терапевтичного хворого: 60% – 70% правильних відповідей - задовільно, 71 – 80% - добре, 81 – 100% - відмінно. 2. Письмова відповідь на питання щодо основних симптомів і синдромів у внутрішній медицині. Підсумкова оцінка з дисципліни формується за підсумковою оцінкою семестру, який завершується диференційним заліком.

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1 Засоби навчання

ЗН1	Інформаційно-комунікаційні системи
ЗН2	Бібліотечні фонди
ЗН3	Макети та муляжі (організмів та окремих органів, технічних установок і споруд та ін.)
ЗН4	Медичні споруди/приміщення та обладнання (клініки, лікарні тощо)
ЗН5	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ЗН6	Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернет-опитування, віртуальних лабораторій, віртуальних пацієнтів, для створення комп'ютерної графіки, моделювання тощо та ін.)
ЗН7	Проєкційна апаратура

10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Пропедевтика внутрішньої медицини для стоматологів: Підручник для студентів стоматологічних факультетів / За ред. М.С. Расіна. - Вінниця, Нова Книга, 2013. - 208 с.
2	Пропедевтика внутрішньої медицини: Підручник для мед. ВНЗ III-IV р.а. - 3-тє вид. випр. і доп. / За ред. О.Г. Яворського. - К., 2013. - 552 с. + 12 с. кольор. вкл.
Допоміжна література	
1	Методика обстеження терапевтичного хворого: навч. посіб. / С.М.Андрейчин, Н.А.Бількевич, Т.Ю.Чернець. – Тернопіль: ТДМУ, 2016. – 260 с.
2	Розпитування та фізикальне обстеження хворого терапевтичного профілю: Навч. посіб. для студ. III-IV курсів мед. вузів / В. Є. Нейко, І. В. Тимків, М. В. Близнюк [та ін.]. – Ів.-Франківськ : ІФНМУ, 2016. – 142 с.
3	Bates' Guide to Physical Examination and History Taking /Ed. Lynn S. Bickley, Peter G. Szilagyі. – Wolters Kluwer, 2017. – 1066 p. Macleod's Clinical Examination / Ed. G.Douglas, F.Nicol, C.Robertson.– 13th ed.– Elsevier. 2013. – 471 p
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	http://www.meddean.luc.edu/lumen/meded/medicine/pulmonar/pd/contents.htm
2	http://meded.ucsd.edu/clinicalmed/
3	http://www.cardiologysite.com/
4	http://www.blaufuss.org/
5	http://gastroresource.com/GITextbook/En/Default.htm
6	http://library.med.utah.edu/kw/ecg/
7	http://archive.nbu.gov.ua/portal/